

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri közlés után 30 kr belyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő hirdeményeket árkedvezményben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyílt tér“-ben közlendő cikkekért soronként 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyílttéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra, a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Karácsonykor.

Kézdí-Vásárhely, 1887. decz. 24.

Dicsőség a magasságban Istennek és békeesség legyen a földön az embereknek; ezen isteni szó tölti be ma a keresztény világot. Áthata a társadalom minden rétegén; a lehető legnagyobb bensőséggel áll előtte legtöbb értelmes lélek; öntudatához nőtt ama gondolat, hogy ebben az Istenség keze működik, hogy a nagy esemény, mely a népek családjának életében forduló pontot képez, szükségképeni kifolyása a kornak, mely hivatva volt átalakítani a világot.

De meg kell vallanunk, hogy a békeesség mégsem általános; sokakat ma a nagyok közül, kik világtörténeti alakok, mandatariusai egy-egy nagy eszmének, más intencziók vezetnek. Hatalmuk érzetében megvonják Istentől a dicsőséget; maguk sovárognak utána még akkor is, midőn ez tengernyi holttesteken válhatik lehetővé.

Elmondhatjuk azért, hogy a nemzetek nagy gyermekeseregének nem hozta meg a karácsony az ohajtott békét, ama zöld galyat, melyre minden élni való, törekvő népnek égető szüksége van. Az áramlat, mely mindig komolyabb alakot ölt, erősen köt egy félelmes jövőhöz, s az aggodalom ráveti árnyékát a szép karácsonyfának ragyogására, mely miatt a bizonytalanság nyomasztó érzésként ül lelünkön.

A még megoldatlan keleti kérdés fenn uszít sötét felhővel a láthatáron; haragos tekintete kiveti sugarait a nyugoti részekre, hol szerencsével jár; sikamlani nem tud, mivel a zavaros dolgok esélyeinek kiszámíthatatlansága minden lépésre feltűnik. Oroszország önkénykedő ura, a bomladozó elméjű autokrata, a legnagyobb ügyességgel tudja készíteni az utat, mi őt a jogosulatlan terjeszkedésben zöld ágra vezeti; villámot, mennydörgést készít a majduem elérhetlen magasban és helyen, mi hivatva van sarkából kiforgatni a világot.

Ha a jövő alakulásának a tényezőire

gondolunk, hitelt kell adnunk azoknak, kik az európai nemzetek elkeseredett harczaiból egy generalis átalakulásra, politikai fordulatra számítanak. És ez annál elszomorítóbb, mert a 71 éves agastyán földi hatalmának bűvös erejét oly sikerrel tudja előtteni a földön, hogy a míg az ő basáskodó, szabadságtipró politikájában konverziók nem állanak be, javulásra gondolni sem lehet, mivel az ő közvényes lába fontosabb dolognak látszik előtte, mint országok, nemzeteknek a sorsa.

Ez aztán nem engedi, hogy a békeesség szavai teljesedésbe menjenek, mert actio reactionem facit; mindenik hatalom iparkodik oda hatni, hogy magát biztonságba helyezze, egymás érdekeinek megóvásáért mentől sikeresebben sorakozzék. Elmondhatjuk minden kommentár nélkül is, hogy az ünnepek alatt szünetelő munka, mi minden lelkes diplomatának élénk gondolat, kevés idő után aknázássá emelkedik, hogy ama viszonyokat, mik érdekösszeütközésekre adnak alkalmat, eltávolítani lehessen. E válságos helyzetben, midőn Európában az orosz politika dominál, midőn a világ-béke egy autokrata szeszélyétől függ, jól esik gondolnunk ama szerencsés helyzetre, mi Ausztriával való szövetségünk-ből származik. A nemzet elégedettebb eleme, hisszük, hogy velünk tart ez ügyben; elismeri, hogy e viszony nemcsak nemzeti fejlődésünkben, de az interna-

cionális bonyodalmakban faji és állami érdekeink megóvására is feletle alkalmasnak bizonyult.

A mai időkben az európai népek családjában nagyon megfontolva, mintegy bűvös erővel lehet csak exisztálni, rendkívüli eszközökkel segíteni előre állami életünk fejlesztését. Mert hiszen a tisztességes élethez ma olyan problémák vannak kötve, melyeket a legnagyobb hatalmak is csak vontatva tudnak megoldani. Azért nagyon igaz az, hogy a fényes mult, a hősiesség küzdelem, melyet indirecte Európáért is vívtunk, nemzeti ideálunk nem elég ahhoz, hogy a jelen körülményeken változtatni tudjon; szükséges a baráti jobb, kölcsönös támogatás, mi alkalmassá tesz a küzdelemre, érdekeink védelmére.

Keltsen tehát erőnkbe helyezett bizalmunk ünnepi gondolatot bennünk; államiságunk emelkedése, kipróbált életrealitásunk jogosítanak egy jobb jövőre. Addig is e szent napnak nimbusa osszlassa el a borut fejünk felől; hassa át a hatalmasoknak szívét, hogy a töltik áradó békeességnek fénye keljen versenyre a karácsonyfa ragyogásával, hogy érezzék át: „Dicsőség a magasságban Istennek és békeesség a földön levő embereknek.“

Fejér Ignác.

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok.

(Humoreszk.)

Láttam egykor egy szép képet. E képen minden vonás oly találó, a gondolatnak oly csinosan alakított kifejezése volt, hogy nekem, ki különben a rajzból mindig azok között állottam, kik jó hátra tanultak, megközelítőleg helyes fogalmain, gondolataim támadtak az iránt.

A műremek valóban nagy érdekeltséget keltett bennem, mit egyedül annak tudok be, hogy az alak teljesen megfelelt a magas kompozíciónak.

Egy ilyen ecsettel kellene birnom most, hogy olvasóm figyelmén az unalom hálója ne szövődjék; ennek segítségével kellene átültetni gondolataimat papírra, ha nem is bűvös erővel, mint a Paganini nyirettyűje, de legalább úgy, hogy „Apróság“-om tegyen tul nevén, mint Cserebogár Péter, ki hét helyett egyet fogott.

No de ezer bocsánatot kérek; nekem sietnem kell, mert ha magam nem is, de gondolataim tova szállnak, oda, hol enyhébb a patak és zengőbbek a dalok . . .

Említém, hogy igen sikerült képen nyert alak ismeretemet terjedelmet, a szép iránt vonzalmat; azért, ha most arról fogok szólni, hogy miképp tapadt rá szemem, miképp

rajzolódott rá lelkemnek egész világa, remélem, sikerülni fog a szép ajkáról egy-egy unalmas sohajtást elrabolni.

Kedvező épen az alkalom. Magányos szobáskámban minden csendes; kívül hallgat a félhomály, mi öröközni látszik a haldokló természet álmai felett. Ablakomon a hold-sugár gazdagon szűrődik be, nem azért, hogy boldogságot keressen itt, sem pedig, hogy álmodozó érzéseket keltsen bennem, hanem azért, hogy fénye elvegyülve a lámpáéval, a többi világót szórjon munkámhoz.

Alszik az egész mindenség, egyedül talán magam vagyok ébren. Nem. Érthetően csak a kis patak is, mely ablakom alatt, mint valami hosszú ezüst szál, kigyózza alszalad. Hajlajn játszadoznak a pajzán csillagok s mindig tündöklőbb színben ragyognak, a mint belenéznek a sima víztükörbe.

Hajlandó az ember hiu nőkhöz hasonlítani, kik a tükör előtt állva, olyan kerekded mozdulatokat rögtönöznek, mi megszégyenítene egy kursorat végzett népfelkelőt is, vagy épen kiváló arozjátékokat produkálnak, mi a csábost, vonzót, majd a hamiskás gunyt élénk vonásokban képes kifejezni.

A holdvilágos éj szebbnél szebb regéket beszél; elbeszéli a fejeledező szerelem édes álmait, a csalóka reményt, a befödött fiatal-kori életnek sirját, az elhullott zománcokat, a mint fájoan sirnak vissza a multból. Majd ezután száradt levelet ejt a sima víz-

tükörre, megmozdul a víz, apró fodrocskák törnek föla mélyből, a mi összetördeli a réajok eső ártatlan csillagocskáknak fényét.

Ily kedves ez alkalom, midőn egyet-mást ártatlan tapasztalataimból feljegyzek.

Azt hiszem, a mi megtörtént velem a szép festménynek látásán, melyen egy kis megérőltetéssel a Shakespeare Juliáját ismertem föl, megtörténik az másokkal is, azon külön-séggel ugyan, hogy én az ecset hatalmát bámultam, mivel nálam oly magas a sövény, hogy azon átlátni nem lehet, míg más hivatás-szerűen élő alakokkal is foglalkozhatik, aztán birtokosa is lehet a szépeknek, melyeken a természet tüneményeszerűen szép játékokat ért.

Minő varázshatású szavak ezek: tüneményeszerű, szép! . . . Hanem ez magában még csak phrasis, egészszé ezt a „nő“ teheti. Szép és nő! . . . E kettő, két fogalomban, egy, s bárha mindjárt hízogó is leszek, kimondom, hogy oly furcsán hangzik nekünk ezen szó: nő!

Önkénytelenül jön, hogy kimondjam azt, miszerint egy nő látása oly nemes mozgásba hozza a szívet, mely teljesen elég ahhoz, hogy az ember átváltozzék. Mintha homlokán diadém gyanánt állana az, hogy ő az égből a földre lett leküldve, hogy kedvessé tegye a helyet, hol nyomor nyomorra van hintve.

Mondhatná valaki, hogy az élénk képzelmi erő, a szépen festő ecset még nem elég;

szükséges ehhez még valami, mit ugy neveztet egy író: „hölgytudomány“.

S valóban igaza van.

Kellene ismerni a nők társaságát, festményét, butorzatát, nagy ügyességgel, úgy, hogy a többi mintegy magától következ-zék . . .

És miért?

Azért, hogy a nőkről, ha keveset is, de szépen lehessen írni.

Ugy lehetne aztán bátran kimondani, hogy a nő ott akad meg, ott pusztul el, hol a külső szépet szíve beléletébe átvinni nem tudja; itt lesznek hűtlének reményei, itt esik kétségbe. Már pedig elismert dolog, hogy a nők értelme, műveltsége eszközli a társadalom emelkedését, de magát a harmoniát is, mi a közös jóllétnek egyik föfeltétele.

A szépről lévén szó s arról, hogy unalmas ne legyek, kimondom, mit állított Rousseau a nőkről: „Az egyforma szép nők egymást ritkán állhatják ki.“ Hajlandó lennék e vélemény azonnal megcáfolni, de még fülemben cseng egykori tudós oktatónak szava, ki a modern oktatás elveit úgy emelte érvényre közöttünk, hogy tenyerét gyakran hozta rokonsági viszonyba arczunkkal. „Nem jó a lelkiismeret ellen cselekedni“, így szolt.

Ő is betartotta szigorúan ez axiomát, mert a borba azért nem töltött vizet, nehogy lelkiismerete ellen cselekedjék; aztán volt is mindennap eredménye; nem a víz rontotta

A képviselőház pénzügyi bizottságának a költségvetéséről szóló jelentése részletesen foglalkozik a színművészeti ügyekkel, de különösen az operaház és nemzeti színház állami segélyezésével. A nemzeti színház állami segélyezésére előirányzott tétel változatlanul maradt, azonban az operaházra előirányzott 249 ezer 120 forintból 39 ezer 120 forintot törölni ajánl a képviselőháznak.

A „Nemzet” a képviselőház szünetelése alkalmából constatalja, hogy az országgyűlés tartamának meghosszabbítása már eddig éreztette, s pedig a leghatékonyabb pillanatokban, jótékony hatását. Nagy elismeréssel szól az ellenzéknek, mint pártnak, higgadt magatartásáról, a mi a képviselőház munkálkodhatóságát nagyban elősegíti. Elismeréssel adózik a parlament új tagjai iránt is, kik nem igyekeztek bombasztikus szónoklatokkal kezdeni felszólalásaikat, hanem feltűnési vágy nélkül egy-egy módosítást a gyakorlati munka végzése kíséretében ajánlottak a háznak.

Háborus jelek.

Említettük a közelebbi szemlénkben, hogy Bécsben ő felsége elnöklése alatt katonai tanácskozások voltak. A birodalom népeinél nálunk, mint Ausztriában megnyugtató hatással volt ama komoly, megfontolt magatartás, melyet intéző körünk ezen tanácskozások alkalmával tanúsítottak, s reményt nyújtott a békekilátásokra. A mai hírek azonban nem nyugodtságot nem igazolják. Minden oldalról háborús hírek érkeznek. Nevezetesen több ezred készenléti parancsot kapott, s a vasutak vezérigazgatóságai a hadügyi kormány részéről felhívást kaptak, hogy a Galiczia felé vezető vonalak azonnal oly karba helyeztessenek, hogy bármely perczben rendelkezésre álljanak.

Albrecht főherczeg tegnapelőtt hosszasan tanácskozott ő felségével s a hadügyminiszterrel; Galicziában roppant mérvű favásárlások történtek; Vilmos főherczeg, a német trónörökös fia, a tisztek előtt komoly válságról, bizonytalan jövőről beszél; a berlini „Post” jelzi, hogy az orosz haderő a határon 3 hadtesttel mulja felül az osztrák-magyar és német haderőt; a Times jelenti, hogy az orosz kormány több nagybatalmat értesített, hogy a csapatátelvezéseket Lengyelországban befogadja.

Utóbbi időben mind sürűbben emlegetik, hogy a muszkaczar a béke fejében Ferdinánd, bolgár fejedelem eltávolítását fogja követelni, hogy Európa felül a muszkanak, hogy Ausztria-Magyarország megteszi-e ezt a kis szíveséget az oroszoknak, s hogy vajjon Bulgária mit szól ehhez az ügyhöz: az már mind a jövő titka.

el a bort, hanem a bor törte meg őt, illetve, hogy szépen szóljunk, hozta olyan extasisba, midőn az ember karrikaturákat lát.

En tehát e kegyes férfinak szeretném ez alkalommal vallani elvét; nem szólván lelkiismeretem ellen, egykori barátommal tartok, kit táncosnője így szólított meg:

— Nézzé csak, minő nem szép az a nő!

Barátom kérésére, kit csakhamar megértettem, e szép tiszben magam jártam el s szerezttem határozott meggyőződést. Ha nem is szólók arról, hogy a jelzett nő engem anyagi-jóságánál fogva lekötött, arról különösen, hogy még tekintetemet is rajta felejtettem, de azt mondhatom, hogy a gyöngysor fog, a szabályos arc, szép metszésű ajak sokáig hirdetik lelkemben azt, hogy én szépet is láttam. Azok a parász-szemek úgy tündökölték, mint a karbunkulus; az a termet oly karcu, oly hajlékony volt, mint a nádszál; arcának ingerlő szépségét még inkább emelték a homlokát beárnyékoló hollószínű hajfűrtök. Szóval elbűvölő volt alakja, mint egy Kleopátráé, ki akkor is előttünk van, mikor nem látjuk.

E tapasztalatot azonban nem szeretném megsemmisíteni másokkal, miért is hiszem, hogy sokan nem értünk egyet, mert azon esetben ki találnám mondani még azt is, a mit egykor olvastam: „A nők közötti ellenszenv a közös egyetértés és jóllétnek alapja.”

Megvallom, elhatároztam olyant írni, a mi a nőknek legjobban tetszik; azért is legyen

A Székelyföld vasut-hálózata.

— Két cikk. —

I.

Budapest, decz. 20.

A magyar mérnök- és építészegylet decz. 14-iki ülését Kovács Gyula magyar államvasuti mérnök felolvasása tette fölötté érdekessé és tanulságossá. Tárnya a mellett, hogy országos érdekű, különösen fontos a székelységről nézve s így mulasztásnak tekintendő, ha a közhelyesséssel találkozott, a helyi viszonyok ismeretén és megdöntetelen igazságokon alapuló értekezést főbb vonásaiban meg nem ismertetőnk a tisztelt olvasókkal.

Az előadó a vicinális vasutak fejlődésére vonatkozó általános észrevételek után mindjárt a székelyföldi vasutak elvi jelentőségét tárgyalta azon szempontból, mely épen a vicinális vasutakra irányadó. A helyi érdekű vasutak rendeltetése az, hogy vidékük összes forgalmának minél közvetlenebb és olcsóbb levezetői legyenek és e cél elérésére úgy rendeltetűk, mint egész berendezésük tekintetében lehetőleg hozzá kell, hogy simuljanak a vidéknek forgalmat csináló gazdasági és ipari tényezőihez.

A közgazdaságnak jövőjét tekintve: minden vasut nyereség. Azonban oly vasutakat építeni, melyek csak a jövőnek akarnak szolgálni s hozzá még nagy áldozatok árán, nagy fáradsággal gyűjtött tőkével, csakis abban az esetben volna helyes, ha a nagy forgalom indokolatlan kilitásba helyezhető és annak bekövetkezésére biztosan számítani lehet.

Az építkezésnél valamennyi főtényezővel számolni kell. Lehet olcsó a vasut, de drága az üzlet, különösen mert nagy a hajlandóság arra, hogy vicinális vasutaknál a lehető legnagyobb emelkedések — 15—25 per mille — alkalmaztassanak. Hozzájárul még mint terhelő körülmény, ha sok az éles kanyarulat. Az ilyen vasutnál az üzlet mindenkorra meg van drágítva és meg van bénítva.

Igen érdekesek azok a vonalak, a melyek a helyi érdekű rendeltetés mellett, mint a jövőben nemzetségi forgalom közvetítői, már most ezen jövőbeli hivatásukhoz képest átalakítást kell, hogy épüljenek. Ezek feltűnően illusztrálják azon elvet, hogy a vicinális pályákra egyöntetűséget, chablont erőltetni nem lehet.

A székelyföldi vasutak raczionális vonala az ugynevezett kör vasut, mely marosmenti és oltmenti részből áll s különösen két nagy székely megyét, Csikot és Háromszéket, metszve keresztül, a székely vasut kérdésének egyedül helyes megoldása volna. Ebből a vonalból kiépült a marosvásárhely—szászrégeni szakasz 325 klm. hosszban, mely kevert jellegű, a mennyiben előrangú és vicinális vasutak feltételei váltakozva alkalmaztatnak úgy az alépitményeinek, mint a műtárgyaknak.

E szakasz folytatása a volt magyar keleti vasut Kocsárdtól M.-Vásárhely felé ki-

ágazó szárnyának. A kiágazás Maros-Vásárhelyig a fővonalhoz hasonlóan I. rangúnak épült a Maros mentén, noha ezt nem igényelte, mert úgy ez, mint a tölgyesi szorosig építendő része a marosmenti vonalnak csak akkor válik I. rangúvá, ha az orientális transito-forgalomnak lesz csatlakozó vonalává.

A tervezett m.-vásárhely—tölgyesi vonal már előbb tanulmányozva volt és 170 klm. pályahosszban mintegy 14—15 millió költségösszeggel számított. Ennek a fontos vonalnak egy részét képezi a Szász-Régenig kiépített helyi érdekű vasut, melynek jellege az, hogy I. rangú alépitményen vicinális berendezések alkalmaztattak. Ez által redukálódott a költsége annyira, hogy már most kiépíthető volt.

A marosmenti vasut, mely tehát ez idő szerint Szász-Régenig kiépítve, csupán folytatva a vízválasztóig halad, melyen Vastábnál és Csik-Sztdomokos között átkelve, folytatódna mint oltmenti, Seps-Szentgyörgyön át Brassóig, illetőleg Kézdi-Vásárhelyig.

A vonal ismertetése főbb vonásaiban a következő:

Szász-Régentől felfelé a Marosvölgye allu-dialis rétegekkel fedve semmi nehézséget nem okoz, igen jó pályateraint nyújt, 4—5 per mille emelkedéssel. A völgy Filehá-zánál szűkül meg, de Galonyáig még mindig könnyebb pályát enged. Nehéz völgyi pálya lesz innen Topliczáig, könnyebb Ditróig, azontul Ditrótól Vasláb-ig, a geologiailag oly gazdag Szárhegyét érintve, torony irányában, mint legkönnyebb síkpálya haladhat. Vasláb-nál a vízválasztó alacsony nyergét 8—10 per mille emelkedéssel éri el és ugyanakkora eséssel lépi át, míg leér a völgybe Cs.-Sztdomokos-nál. Jelentéktelenebb völgyzsinórakra ezután csupán Csik-Szeredánál talál, aztán bátran metszve végig a völgyet. Tus-nánál a völgyzsinórak 10—12 klm-terre terjedő nehezebb terrain-viszonyait legyőzve jut el a háromszéki térségre Mikó-Ujfalunál.

Azontul sík pálya áll előttünk. E pálya Brassóig 225 klm., a k.-vásárhelyi kiágazással együtt 289 klm. hosszúsággal bír s mintegy 7.300.000 forint költségösszeget igényel.

Ezen röviden leirt vasut helyett egy másik is kezdeményeztetett, mely székely vasut néven, a magyar államvasutak héjjasfalvi állomásától kiindulva, ki is épült Székely-Udvarhelyig. A tervezett vonal innen Zetelakáig irányulna, melyen túl, a Hargitán keresztül, nehéz műszaki viszonyok között haladna Vasláb-ig, néha 175 meterrel is tervezett görbületi sugarakkal és 10 per mille-t meghaladó emelkedéssel. Miután néhány község érintésével az Olt völgyét keresztül szelte, beviszen a Kárpátok közé, hol esetleg két alaguton keresztül halad a gyimesi szorosig. Ezen pálya összes hossza a kiépült héjjasfalva—székelyudvarhelyi szakasszal együtt 214 kilométer volna és építési költsége mintegy hét millió (7.000.000) forintot tenne.

Az utóbbi vonalnak, a mint némelyek

szemben megfellejen. Azért kénytelen megvonulni, elmerülni a családi bibliában, vagy hallgatni a hangokat, melyek szíve minden dobbanásában elvesztett boldogságát — mellesleg szabadságát — sirják vissza a multból.

Nagyon igaz, hogy ők igen gyakran felületes hibákba esnek s a nagy többség elítéli, de kik képezik e nagy többséget?

Erről nem szölok, sőt nem is mernék már csak azért sem, mivel ezt oly ismert dolognak tartom, mint a kávézenikék összejövetelét.

Az mondja egy író a nőkről: „Hogy valaki gyűlölt legyen, elég, ha mutatja, hogy ő szép.” Minő viasz dolog! Hiszen arra, hogy valaki mutatni is tudja, a mit ér, oly szükség van, mint a toilette-tükörre. Minő megragadó látvány, midőn az asszony szép és csinos, egy kicsikénél valamivel többet ad magára; aztán a szépség mellett sikerül neki még szebb szavakba göngyölni egy ke-rek tagadást. Minő odaadó simaság, finom, kerekded mozdulat követi a jól sikerült szerepet!

Vége is, hogy valaki szép legyen, hogy a divattal izlése is fejlődjék, azt a férfiak is igénylik a nők részéről. Be kell ismernünk, hogy a mai felfogások szerint Minerva is csak úgy lenne kapós, ha tudná adni a csinos-t, a szépet.

Ugy tudom, e két tulajdon játsza napjainkban a lépvező szerepet, melyen rendesen a fogoly egy a csinosak közül.

nevezik, a keresztvasutnak az előbb ismertetett kör vasuttal való összehasonlítása képezte most az előadó feladatát.

A székelyföldi vasuthálózat egyes részei már régebben tanulmányoztattak s egy alkalmas pillanatban Udvarhely megye ragadta meg a kezdeményezést olyan buzgalommal, melynek eredményeül nemcsak tervezés, de a héjjasfalva—székelyudvarhelyi közelebből forgalomba helyezendő vonal megépítésével tényleges siker is mutatkozik. Ezen kiépült szakasznak folytatása volna a leirt hegyi vasut, melynek alig esik útjába Csikmegyének néhány községe, holott épen Csikmegyének érdeke, hogy meg hozott nagy áldozatai gyümölcsözően fektessenek be. A zetelaka—vasláb—gyimesi vonal mellett ugyanis létesíteni kellene az azt keresztül metsző maros-oltvölgyi vonalat is, mely északra Ditrónak, délre Tusnádnak irányul, hogy ez által Csikmegye népes rónája érintessék.

A zetelaka—vasláb—gyimesi vonal ön-magáért, mint olyan vállalat, mely gyümölcsöző kilátást nyújtani képes, létjogosultsággal nem bír és szóba sem jöhet. Mert tulajdonképpen nagyobb része mentén teljesen hiányoznak mindazon feltételek, melyekből forgalma táplálékot nyerhetne.

(ső).

Tanügy.

Tanítói köri gyűlés.

(Vége.)

4. Felolvasatott Barta Károly, Stadach Gyula, Dávid Mihály műnektanítási bizottsági tagok ez iránybani munkálata, mely a népiszkolai 6 osztály számára a műnektanítás osztály szerinti tanítását foglalta magában. A munkát helyesséssel fogadtatott ugyan, de a tanítás csak a 2-ik osztályban veendi kezdetét.

5. Stark János alapos neveléseti elveken és okokkal tüzetesen indokolta kimutja a nemszerinti elkülönített osztályok káros voltát, mely e megyében csakis két helyen van meg, mely eljárás egyaránt ellenkezik az iskolai törvénnyel, az országos fennálló gyakorlattal és magával a kitűzött tanczé-lal. Ezen szakavatottsággal kidolgozott munka egyhangulag helyeseltetett és érvényesítés végett a tantestület választmányához tétetik át.

6. Tárgyalás alá került a zajzoni Rab István csángó-magyar költő nevét viselő önművelődési kör mikénti szervezése. A gyűlés a kidolgozandó javaslat elkészítésével a fennebb nevezett hármas bizottságot hatalmazta fel.

7. Bitai Sándor a gyümölcsfa-tenyésztés, az aszalt alma és nemesített magyoro-ápolásáról, terjesztéséről tartott előadást. A cél hasznos és jó s felkarolásra méltó, de a tárgy a hiányos nyelvezet és a tulprozái előadási modor miatt igen csekély érdekeltséget keltett.

8. Stark János az iránt interpellálta az elnököt, hogy az ungmegyei tanítóegyletnek a tanítók anyagi helyzetére vonatkozó körörvényét nem terjesztették a tanítótestület

Ha szép nő ad valamit, úgy veszi az ember aranyos kezecekből, mintha egy hosszú boldogságot, vagy kincshalmazt kapott volna; méltán, mert a rádicsérésben nem marad adós.

Ennek megfordítottja nem áll, mert az ilyen alakban bók lenne, a mi ma a nők előtt értékén aluli. Mindazonáltal nem szölok általánosságban, mert az esetben a bóknek özégje romlanék meg s különben is Desdemona sem haragudott Cassiusra, midőn ez rajta felejtette szemét.

A női társaság igen ajánlatos a kevésbé udvarias és sima modoru embereknek, tanácsos ezért a gyermeket mentől előbb ilyen körökkel megismertetni. Mondhatná erre valaki — ha úgy... csiszolt pápaszemen nézné a világot — nem jó a gyermeket korán a jégre vinni, maradhat addig, míg egy erős szív-fájdalomra szüksége lesz.

Ily hangok után fölvehetné valaki azon kérdést: megegyez-e a valósággal, a mit mondok? Nem állók-e valami Minerva-arcnak hatása alatt? Ki kellene mondanom, hogy... nem! No de, csupa udvariasságból sem keresem a réten a gyepet.

Szölok e helyett azon igazságtalanságról, hogy némely férfi a nőt a gyűszűhöz, a leve-ses kanálhoz utasítja, mintha bizony igényei tovább nem terjedhetnének!

Ha így aztán a cölba vett pampuska helyett a hamis kanál mérget kever s egy igen sikerült adagot rögtönöz az urnak orra alá,

s a háromfalusi kör elé; továbbá, hogy a megyei tanítótestület egyes fontosabb intézkedéseit egyáltalán nem közölte a háromfalusi tanítói körrel, noha erre nézve határozat van. A gyűlés a kettős indokolt kifogást helyesli s elnököt utasítja mindkét irányban a kellő lépések megtételére.

9. A háromfalusi tanítói kör tisztikara a szabályzatok értelmében állásáról lemondván, a gyűlés titkos szavazás útján elnöknek Bitai Sándort, alelnöknek Székely Antalt, jegyzőnek Tót Andrást választotta meg.

Igen feltűnő, hogy a háromfalusi kör tagjai több éven keresztül a most megválasztott elnöktől bizalmukat teljesen megvonták; most azonban 8 szóval — a férfi tanítók közül — maguk között az oklevél nélküli legszakképzettebb egyént emelték az elnöki polczra.

Egyébiránt ezen tanítói kör, melynek szép sikerű, hasznos működését egy évtizeden túl éber figyelemmel kísértem, általában dícséretet érdemel. Közművelődésügyi áldozatkészség és hazafiság tekintetében pedig méltán kiemelendő, mert az E. M. K. E.-nek nemcsak a tanítói kör lett alapító tagjává, hanem ezenkívül egyik derék tagja még külön egymaga is 100 frttal alapító tag.

Fejér Gyula,
ev. lelkész.

V i d é k.

Kovácsna, 1887. december 20.
(Fillérestély).

Az Orbai fiók veres kereszt egyet e hó 17-én (szombaton) újból sikerült fillérestélyt rendezett.

Midőn este 7 órakor a Butyka-féle piaci báteremig vezettek az ég csillagainak fény sugarai: meghatólag „megállj”-t parancsoltak a nagyteremnek szokottnál fényesebben kivilágított ablakai, s azon gondolat szülemlett fejében, hogy itt a végén afféle táncshistoria is lehet.

Ezen feltevéssel belépve a terembe, díszes, szép közönség hullámzása adott anyagot vizsgálódásomnak; különösen a nők nagy számmal voltak képviselve, mintha épen bárra készült volna fel a szép publikum. Nem sokat csalódtam feltevésemben, mert a végén táncz váltotta fel a programm lejárát.

Elsőbbsen Vajna Mihály községi tanító ur szakította meg az élénk — hangy tetszik, érzélgő — társalgás zaját köztetszésben részesült felolvasásával. „A mármárosi vig asszonyok” című költeményt (Jókai Mór-tól) olvasta fel Vajna tanító ur. Helyesen és jó időre volt megválasztva a darab. A mármárosi vig asszonyok tánczért esdődtek; a mi fillérestélyünk is tánczozal egybekötött mulatsággá nőtte ki magát; csak hogy itt a tánczosok kísérték a végén haza a nőket, míg amott a vig asszonyok futottak a megszaladt tánczos (verklis) után. Elég az hozzá, hogy a felolvasás élénk tapsolással jutalmaztatott meg.

Kis szünet után következett a megállapodás szerint: Egyveleg 2 népdalból (duett). Énekelték: Hosszu Gyuláné, Csorja Ferenczné urasszonyok és Csorja Ferenc

ne bámuljon, hanem a szerencsés trüszkölést fogadja szívesen, mint kiérdemelt jutalmat.

Azért Molière is tul lőtt a célon, midőn azt mondotta: „A háztartásban éljenek a nők, legyenek visszavonultak és csakis gyermekeik nevelésével foglalkozzanak.” Nem tagadom, részben igaza van, de általánosságban ennyit kívánni egy emancipált nőtől, egy kicsit sok!

De menjünk tovább.

Azt mondja egy jeles író: „Némely nő szeret magáról beszélni.” Legyünk őszinték. Kérdem, van-e a férfi az elszédítésnek kitéve úgy, mint a nő? Beszélnek-e előtte annyit bárról, sétárról, szépről, modanak-e annyit dícsőmnust neki, emlegetik-e tulajdonait úgy, hogy később fel se tudja magát ismerni? Mégis a nő hős marad, ki önmagát s önmagával másokat is meg tud győzni. Akárhányszor elmondják neki mind, a mi a szerelem könyvében foglaltatik s nem csoda, ha a midőn napi rendre kell térnie, egy boldog álomnak tűnik fel előtte minden.

Az a kérdés most, vajjon ki a gyenge: a férfi vagy a nő?

Nem szólnak erről tovább, nem mintha nekem is a kezem magam felé hajolna, de futólag egy báterembe akarok betekinteni, hol egy természetes fiatal ember odaadással ragaszkodik imádatjához, kit rendesen más vesz feleségül...

(Vége következik.)

F. I.

községi tanító ur. A jól sikerült éneket hosszasan tapsolta meg a közönség; „ujra” kiáltások hangzottak, de a dilettáns nők nem teljesítették a közközságot.

Most jött még a java. A három szál cigány rágyújtott a csárdásra s éjfélig adtak is ám bajt a tánczoló fiatalágnak.

A háziasszony szerepét Deák Albertné urasszony, a házikisasszonyt meg Kiss Irma kisasszony teljesítették, kik hivatásukat hogy mennyire töltötték be, azt mutatja a szép eredmény.

Jelen voltak a szép női körben, a mint kivehettem:

Id. Dobay Jánosné, Deák Domokosné, Deák Albertné, Csorja Ferenczné, Gál Domokosné, Márk Mihályné, Melik Bogdánné, Nagy Gézané, Sylvester Károlyné és Csutak Péterné urasszonyok; Deák Katinka, Deák Klárka, Beczö Etelka, Gazda Emma, Horácz Róza, Kiss Irma, Melik Adél, Mihály Zsuzsika, N. Mariska és Nagy N. kisasszonyok stb.

Felülfizettek: Arany Izor, Csia György, Hollaky Attila, Dr. Kovács Gyula, Perényi Ferenc és Sigmund István urak.

Azon megjegyzéssel zárom be tudósításonkat, hogy Kovácsna a társadalmi élet új erőt nyert és mind inkább élénkül. Ugy legyen!

Különlélek.

— Kinevezés. Nagy Gábor pénzügyminiszeri titkár ugyanazon miniszteriumba osztálytanácsosnak nevezetett ki. — Midőn ezen hírt a legőszintébb örömmel konstatáljuk, kedves köteletségünknek ismerjük városunk derék szülöttének, egykori rendőrkapitányunk, polgármesterünk, országgyűlési képviselőnknek egy élet ernyedetlen és hasznos munkássága árán szerzett előkelő állásához szerencsét és megelégedést kívánni.

— Igazgató-választás. Gyöngyösi István a háromszékmegyei kir. tanfelügyelőséghez szolgáltatott tőrtörténet berendelése folytán állásáról lemondván, helyette a felügyelőbizottság folyó évi december 23-iki ülésén egyhangulag M. Székely Jánost, a közs. fiu- és leányiskola igazgatóját választotta meg az ipariskola igazgatójává.

— A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet kezelő-bizottsága Kézdí-Vásárhelyt a tanácsház dísztermében 1887. decz. 27-én előképeket és 1887. decz. 28-án táncz-vigalmat rendez. A rendező-bizottság elnöke Br. Szentkereszty Stephanie. Rendező Dobay János. Szereplő hölgyek: Fejér Pepi, Jakab Katinka, Kőnczei Anna, Kőnczei Irén, Nagy Ilona, Szentpétery Mariska, Székely Málna, Székely Margit, Szöcs Etelka. Urak: Alberti Albert, Benkő István, Csizsár Pál, Csizsár Sándor, Hosszu Béla, ifj. Janosó Mózes, Kun Béla, Szenkovics Jenő, Török Fál, Török Sámuel. Gyermek: Jakab Beatrix, Nagy Irma, Pünköszt Zelmá, Székely Katinka, Tóth Ilka. Kezdeté mindkét előadásnak este fél 8 órakor. Belépti díj: személy-jegy egy estélyre 1 frt, két estélyre egyszerre előre váltva 1 frt 50 kr; család-jegy egy estélyre 3 frt, két estélyre együtt előre váltva 5 fr. — A december 27-én tartandó előadás műsora: I. Előképek. Jelenetek a Megváltó születése idejéből. 1. kép: A jóslat. A fogságban levő zsidóknak egy égi jelenés adja tudtára, hogy a próféták szava beteljesül s születni fog egykoron Dávid nemzetségéből egy férfi, ki Izrael népét megszabadítja. 2. kép: Szűz Mária előtt az angyal megjelen és szól neki: „Üdvöz légy, Mária! Az Ur vagyon veled és te áldott vagy az asszonyi állatok között.” 3. kép: A mint a pásztorkok juhaitak őriznék vala a pusztaban, egy angyal jelent meg előttük, hirdetvén, hogy megszületett a Megváltó Betlehem városában. 4. kép: A keleti bölcsek tisztelegnek a Megváltó bölcsőjénél. 5. kép: A betlehemi gyermekek meggyilkolása s Krisztus urunk menekülése Egyiptomba. 6. kép: Meghalt az emberiségért. 7. kép: Az angyalfia. 8. kép: A karácsonfa. II. Hangverseny-részek: 9. Felolvasás a 2. és 3. kép között Szabó István ur által. 10. Szavaltat a 4. és 5. kép között Szentpétery Mariska k. a. által. 11. Vegyes quartett; a 8. kép után előadják az előbbieket. Az előképekhez az énekkíséretet a kézdívásárhelyi tanítói dalkör, a zenét műkedvelőkből és zenészekből összeállított vegyes zenekar és orgona, az angyalok karát a működő hölgyek adják. A képek különböző színi görögütéssel lesznek világitva. December 28-án tánczvizsgalom. Jelszó: egyszerűség! Jegyek előre válthatók Fejér Lukács intézeti pénztáros urnál.

— A s.-szentgyörgyi „Műkedvelők Egyesülete” kedden, 1887. decz. 27-én (karácsony harmadnapján), a városház dísztermében részben a „Közművelődési csarnok” javára műkedvelői estélyt rendez. Az estély műsora: I. szakasz. 1. Zene-nyitány, előadja Bónis Gyula zenekara. 2. Szavaltat, Melik Anna k. a. által. 3. „Rohaminduló”, Liszt Ferencztől, négy kézre zongorán előadják: Lehrer Cecilia és Helén kisasszonyok. 4. „Fülemüle és csizé

dala, a »Nap és Hold» operetteből, zongorakísérettel éneklék: Nagy Anna és László Anna kisasszonyok. 5. a) »Le Fau», (az örült) Kalkbrenner-től; b) »Magyar ábránd», Klein Frigyesné-től, zongorán előadja: Lehrer Helén kisasszony. II. szakasz. »Angolosan» Vigjáték 2 felvonásban. Görner után magyarosította Komlósi Ferencz. Előadás után táncz!

— Helyreigazítás. Multkori vezércikkünkben a következő lényeges sajtóhibák fordulnak elő. Az első sorban a szó után: „Egyéb-ről”, kimaradt: beszélni. Az utolsó előtti bekezdés így olvasandó: „Az ellenzék a 326³/₄ millió fedezetből csak 1 millió 200 ezer frtról állította” sat.

RÖVID HIREK.

Erzsébet királyné e hó 24-én ülte meg szoros családi körben születésének 50-ik évfordulóját. — A megozenzurázott orosz sajtó egy idő óta óvatosságból tartózkodik a csár nevének még említésétől is. Hogy mennyire óvatosak, bizonyítja a Novoje Vremja példája. Ez a minap terjedelmes tudósítást közölt egy fényes ünnepélyről, melyen a csári pár is részt vett, s a csár és csárné jelenlétéről egy szóval sem emlékezett meg. — A belügyminiszter a népfelkeltési törvény végrehajtása tárgyában körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben megadja a kellő utasításokat, hogy a köz-igazgatási tisztviselők felmentését miként kell eszközölni. — Félmillióra menő összeget sikkasztott több előkelő városi hivatalnok Brüsszelben. Velök együtt letartóztatták az ottani opera balettlének egyik csillagát is, kit azzal gyanúsítanak, hogy az élsikkasztott pénznek ő volt a letéteményese. — Uj aranybánya. Hasszaczampa amerikai hegyi folyam mentén annyi aranyat találtak egy helyen, a mennyit még alig lehetett együtt látni. A felfedezett aranyér tartalma 20 mázsára tehető. — Holttest a ládában. Németországban egy kalbasseni kertész egy faladát kapott a postán Berlinből. A mint a ládát felnyitotta, abban egy újszülött gyermeknek a holttestét pillantotta meg. A feladót nyomozzák, de eredménytelenül. — Vonatösszeütközés történt a páris-kalaisi vonal lenci állomásán hét-főre virradó éjjel, mely alkalommal az utasok nagyobb része sérüléseket szenvedett. — A tud. akadémia különféle bizottságai 78 ezer 764 frtot irányoztak elő az akad. jövő évi költségeire. — Husz nő hallgatja a különféle tudományokat a brüsszeli egyetemen. Leginkább a gyógyszerészi pályára készülnek, mert az ilyen nőknek hamar akad orvos férjük; az orvos aztán rendel, a feleség pedig elkészíti az orvosságokat. — Furcsa szent. Mombure francia község gyönyörű szobrot küldött a pápának ajándékkul, mely a rajta levő felirás szerint Amabilist ábrázolja. Az arczban azonban a párisi rémuralom egyik ismert alakjának, Saint Justnek, arczát ismerte fel a pápa titkára, s a szobrot visszaküldötte. — A Vatikánban összehalmozódó egyházi szerek a pápa szétosztja a szegény egyházak között. A Magyarországból származó ajándékokat a boszniai és hercegovinai szegény egyházak fogják kapni. — Anyomor annyira elkeserített egy frankfurti ötgymekes szegény asszonyt, hogy előbb két kis gyermekét ölte meg, aztán saját életének vetett véget. — Pétervárt e hó 24-ken a rendőrség nagy házkutatást tartott, mely alkalommal 738 elfogatás történt. Valamennyi fogoly igazolvány nélkül tartózkodott Pétervárt. — Bankóhamisító bandának jöttek a nyomára Temesmegye Hisziás nevű községében. A banda élén az ottani oláh pap és tanító állottak, s a pénzhamisításhoz szükséges eszközöket a templomban találta meg a csendőrség. — Börne szobrát Frankfurthan több ízben maró folyadékkal öntötték le, minek következtében a városi hatóság kénytelen a szobrot a városi könyvtár épületében elhelyezni. — Baja közelében az országuton egy szegény utast marcangolt szét egy örült. — Egy amerikai milliomas, ki már régóta fel-tűnést keltett excentrikus magaviseletével és túlságos költsékezésével, laudanummal megmérgezte magát.

154-ik közlemény.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet évkönyvéért a nyomtatás költségeinek fedezésére a következő adományok folytak be:

Sepsi-Szentgyörgyről: Potsa József főispán, br. Apor Gábor alispán, Potsa Izabella, Séra Tamás árvaszéki elnök, Kőkösi Endre, Künlo József, Nagy Dénes 1—1 frtot; Pünköszt Lajos, Forró Béla, Mikes Gyula, Harmath Domokos, Fogolyán Kristóf, dr. Antal Mihály, Révai Lajosné, özv. Bogdán Istváné, Bogdán Andrásné, Cseh Gyula, Kovács Simon, Welner Jánosné. Nagy Károly ügyvédné, Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyető, Gaál Antal, Besztyén Sándor, Vajna István, Kőkösi György, özv. Málnási Antalné 50—50 krt; Bodor Tivadar, Barthos József, Melik János, N. N. 40—40 krt; összesen 18 frt 10 krt.

Altörjáról: özv. Márton Jánosné 50 krt. Fogadják a nemes szívű adakozók adományaiért a kezelő-bizottság nevében kifejezett köszönetünket.

Kézdí-Vásárhelyt, 1887. decz. 22-én.

Br. Szentkereszty Stephanie,
intézeti elnök.
Gyöngyösi István,
jegyző.

Szerkesztői izenet.

N. Gy. urnak. Köszönjük, Jövő számban jöni fog. Szíves üdvözlét!

Felelős szerkesztő:

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Ifj. Kovács Dániel.

Nyilt tér.*

Kézdí-Vásárhely, 1887. decz. 23.

Folyó évi augusztus 20-án Bogos István ur, állami állatorvosi teendőkkel megbízott vesztigintézeti igazgató és felülvizsgáló, a tulajdonomat képező 3 lovat megvizsgálván, gyanúsítottakonykórosaknak véleményezte, miért is lovaimat vesztigzár alá helyezte.

A vesztigzár alá helyezés ideje lejárván, megvizsgáltattam lovaimat Schmidt Ede cs. k. állatorvos ur által is, ki a kezeimnél levő bizonyítvány szerint teljes egészségnek találta azokat idei aug. 24-én és nov. 15-én.

A vesztigzár 60 napja f. évi október 17-én lejárván, Thamó András megyei állatorvos ur a lovakat megvizsgálván, azokat egészségeseknek találta s a nyilvános közlekedésnek átadtni véleményezte, s hogy a vesztigzár alá helyező állatorvos, Bogos István ur, is körülményről tudomással bírjon, hivatalból lett értesítve azon okból, hogy mint elrendelő, a hivatalos feloldást a vesztigzár alól megadja. De Bogos István ur, önféjleg s irántam többször tanusított személyes bosszújától vezéreltetve, ezen hivatalos értesítést teljesen figyelmen kívül hagyta s lovaimat vesztigzár alatt hagyta volna maig is, ha ezen hivatali mulasztását a megyei alispáni hivatalhoz föl nem jelentem. A mire kényszerítve voltam már azon oknál fogva is, mivel vesztigzár alatt levő lovaim közszekerezésre lévén használva, jóvedelmemben már is tetemes rövi lülest szenvedtem. Megjegyezni kívánom továbbá azt is, hogy nevezett állatorvos ur a Thamó ur véleményére csakis fizetésért akart kijöni, holott hivatalból kellett volna a vesztigzár alóli felmentést lovaimnak megadnia. S csakis alispáni intézkedés alapján lettek lovaim a vesztigzár alól fölmentve f. évi december 16-án.

Ezen tényállás után semmi mondani valóm nincs; bízom az ítéletet a nagy közönségre; s tisztelettel hívom föl a főlöttes hatóságok becses figyelmét Bogos István állami állatorvosi teendőkkel megbízott vesztigintézeti igazgató ur fennti eljárására.

Jancsó Dénes,
vendéglős.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a Szerk.

Egy kisdedszerű jó, ujonan
bevont

TEKEASZTAL

olcsó árért eladó

Papp Ferencz

butor-raktárosnál Brassóban.

A művelt magyar hölgyközönség számára ajánlatik:

I. „Magyar Háziasszony”

háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap.

A magyar hölgyek ezen szaklapja nagy elterjedésnek örvend a társadalom minden rétegében. Képviseli a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és kellemes szórakozást nyújt akkor, midőn a nő élvezgete házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a serdülő leány, a fiatal menyecske, a szerető anya, a gondos háziasszony és az öreg anyóka egyaránt élvezettel olvashatják. A csinos kiállítású lapnak előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony” kiadóhivatalához intézendők és a hó bármely napjától elfogadtatnak.

A „Magyar Háziasszony” kiadóhivatala mutatóvényszámokat ingyen és bérmentesen küld mindazoknak, kik ez iránt

